

## En tingsrätts handläggning av svarandens s.k. skyddade personuppgifter i ett FT-mål

---

### Initiativet

I samband med en inspektion vid Karlstads tingsrätt den 11 och 12 februari 2002 framkom bl.a. följande vid granskning av akten i mål ---.

I en ansökan om betalningsföreläggande som kom in till Kronofogdemyndigheten i Karlstad, Örebrokontoret, den 12 december 2000, yrkade sökanden att svaranden skulle utge visst belopp jämte ränta och kostnader. Sökanden angav svarandens personnummer samt "SKYDDAD ADRESS". I kronofogdemyndighetens föreläggande den 13 december 2000, ställt till "SKYDDADE PERSONUPPGIFTER", gavs svaranden tillfälle att yttra sig över sökandens yrkanden. På ett delgivningskvitto, undertecknat den 29 december 2000, fanns svarandens namnteckning. På samtliga handlingar (fakturor, följesedlar m.m.) som hade fogats till sökandens begäran om att målet skulle överlämnas till tingsrätten för vidare handläggning angavs svarandens namn. På ett delgivningskvitto som var daterat den 2 mars 2001 fanns svarandens namnteckning med namnförtydligande och på ett annat delgivningskvitto som var daterat den 23 mars 2001 fanns, förutom svarandens namn även dennes postnummer samt telefonnummer till bostaden och till arbetet. Tingsrättens kallelse den 9 april 2001 till muntlig förberedelse i målet var ställd till "Skyddade Skyddade Skyddad adress". På delgivningskvittot, som i akten förvarades tillsammans med kallelsen, fanns svarandens namn, adress och telefonnummer antecknade. I protokollet från den muntliga förberedelsen yrkade sökanden att tredsdom skulle meddelas mot svaranden. I tredsdomen, som meddelades samma dag, angavs som svarandepart:

Namn skyddad, (ett angivet personnummer; här uteslutet) Adress skyddad

I ett protokoll den 3 augusti 2001 avvisades svarandens ansökan om återvinning såsom för sent gjord. I protokollet angavs som svarande: "Skyddade Skyddade, (ett angivet personnummer) Skyddad adress".

### Utredning

Ärendet remitterades till Karlstads tingsrätt för upplysningar och yttrande enligt följande.

1. Föranledde uppgiften i handlingarna från kronofogdemyndigheten att svaranden hade skyddade namn- och adressuppgifter några kontrollåtgärder från tingsrättens sida när målet kom in? Om så var fallet, vilka åtgärder vidtogs?

2. Vilken var grunden för att under handläggningen av målet hantera svarandens namn- och adressuppgifter på sätt som skedde?
3. Vilken var anledningen till att svarandens exemplar av kallelsen till förhandlingen tillställdes skatteförvaltningen?
4. Vilken var den rättsliga grunden för att utelämna svarandens namn och adress i domshuvudet och i domslutet?
5. Sändes svarandens exemplar av tredsdomen direkt till parten eller expedierades tredsdomen till skatteförvaltningen för vidarebefordran till svaranden?

Karlstads tingsrätt (lagmannen AA) inkom med ett yttrande i vilket hänvisades till ett bifogat yttrande från rådmannen BB.

#### **BB**

Undertecknad var handläggare av mål FT 278-01 t.o.m. den 13 juni 2001, när tredsdom i målet meddelades. Vid tiden för handläggningen av målet levde jag i föreställningen att uttrycket ”skyddade personuppgifter” innebar att uppgifterna var belagda med sekretess enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen. Mitt agerande i målet FT 278-01 skedde alltså mot bakgrund av denna felaktiga föreställning. Med anledning av ett ökat antal mål vari anges att personuppgifter är skyddade gjorde jag mot slutet av sommaren 2001 en utredning av rättsläget, bl.a. hade jag därvid stor nytta av JO:s ämbetsberättelse 2000/01 s. 44 f. Resultatet av min utredning presenterade jag efter sommaren 2001 vid en sammankomst med tingsrättens jurister.

De frågor som JO ställt rörande handläggningen av mål FT 278-01 vill jag besvara på sätt framgår nedan. Frågorna under p. 1 och 2 hänger intimt samman och jag väljer därför att besvara dem gemensamt.

P. 1–2. I kronofogdemyndighetens beslut 2001-02-06 (aktbil. 1) anges att svaranden med visst angivet personnummer har skyddade personuppgifter. Namn och adress var utelämnade. Jag uppfattade detta som att det fanns ett beslut om sekretess gällande svarandens namn och hemadress. I den akt som översändes från kronofogdemyndigheten redovisas svarandens namn på ett flertal ställen (aktbil. 3–14). Dessa namnuppgifter härrör uppenbarligen inte från någon myndighet utan från kåranden. I akten finns vidare ett delgivningskvitto (aktbil. 20) på vilket svaranden, såvitt det måste förstås, själv skrivit sitt namn. Överföring av sekretess enligt 12 kap. 1 § sekretesslagen till domstolen kan endast ske från annan myndighet där sekretessen gäller. Jag gjorde bedömningen att det inte fanns någon sekretessbestämmelse som direkt av tingsrätten kunde tillämpas på svarandens namn. Min slutsats var, mot bakgrund av vad jag nu sagt, att svarandens namn inte kunde hållas sekret av tingsrätten. Däremot hade jag uppfattningen att dennes adress var sekret. Det kunde givetvis vara av intresse för tingsrätten att få reda på svarandens adress, inte minst för att kunna delge denne handlingar i målet. Jag visste sedan tidigare att skattemyndigheten i de fall när det anges att en adress är skyddad ofta kan hjälpa till med delgivning (se nedan p. 3). Något omedelbart behov av att få tillgång till svarandens hemadress såg jag inte. Jag framställde därför ingen begäran om att adressuppgiften skulle lämnas ut till tingsrätten. När målet kom in till tingsrätten gjordes, såvitt jag nu kan erinra mig, en muntlig kontroll hos skattemyndigheten rörande vilka personuppgifter som var skyddade. Det bekräftades därvid att svarandens namn och adress var skyddade. Det var vid denna kontroll – eller möjligen vid någon senare kontakt – som tingsrätten fick besked om att skattemyndigheten i aktuellt mål kunde hjälpa till med delgivning på sätt beskrivs under p. 3 nedan. Tyvärr kom inte kontakten(erna) med skattemyndigheten att,

såsom borde ha skett, dokumenteras i akten. Mot bakgrund av min dåvarande uppfattning om vad som avses med skyddade personuppgifter ställdes aldrig till skattemyndigheten frågan om det fanns något beslut om sekretess avseende svarandens personuppgifter. Genom en nyligen gjord kontroll med skattemyndigheten i Karlstad har tingsrätten underrättats om att svarandens namn och adress inte skulle ha lämnats ut till obehörig person under hänvisning till 7 kap. 15 § sekretesslagen.

P. 3. Avsikten med att tillstålla skattemyndigheten svarandens kallelse var att myndigheten skulle hjälpa till med delgivningen av aktuell person. Tingsrätten har fått information om att skattemyndigheten i sådana fall antingen skickar över den handling som skall delges personen ifråga eller anmodar personen att komma och hämta handlingen på myndigheten. Detta delgivningsförfarande, som med framgång använts tidigare, bedömde jag vara lämpligt att tillämpa i nu aktuellt fall. Det visade sig att det av mig valda delgivningsförfarandet ledde till att svaranden delgavs kallelsen.

P. 4. Det finns i rättegångsbalken, när det gäller tvistemål, inga preciserade bestämmelser om vilka uppgifter om parterna som skall anges i domen. Ett grundläggande krav måste dock vara att det utan någon som helst tvekan framgår av domen vem som är part, inte minst därför att domen skall kunna verkställas mot rätt person. Namn och adress kan ändras på en person men personnumret är alltid detsamma. Jag bedömde i nu aktuellt fall att personnumret var en tillräcklig uppgift för att ange svaranden. Även om jag hade uppfattningen att svarandens namn inte kunde hållas sekret gjorde jag bedömningen att uppgiften kunde utelämnas i domen. Bakgrunden till detta var en önskan från min sida att, oberoende av de formella reglerna, tillgodose svarandens önskemål, som jag uppfattade det, att inte offentliggöra hans namn i onödan, allt inom ramen för vad jag då ansåg tillåtligt enligt 17 kap. 7 § rättegångsbalken. Det var uppenbart att käranden (CC AB) kände till svarandens namn.

P. 5. Tredskodomen expedierades till skattemyndigheten för vidarebefordran till svaranden. Notera att svaranden själv på delgivningshandling angett sin adress som "651 89 KARLSTAD" vilket är adressen till skattemyndigheten. Skattemyndigheten i Karlstad har, efter en nyligen gjord förfrågan från undertecknad, upplyst att myndigheten är skyldig att vidarebefordra post till personer som har skyddad adress och att svaranden hämtar sin post hos myndigheten varje fredag.

Efter den utredning om rättsläget som jag gjorde under sommaren 2001 har rutinerna ändrats vad avser personuppgifter som anges vara skyddade. Numera kontrolleras alltid i sådana fall med skattemyndigheten hur det förhåller sig med personuppgifterna. Utfallet av kontrollen skall redovisas på dagboksbladet i akten. Om det finns ett beslut om sekretess – vilket sedan rutinerna ändrades ännu inte förekommit i något mål på min rotel – skall kopia av beslutet begäras in och aktbilageras. Parten måste vidare kunna delges handlingar på ett lagenligt sätt. Dessutom måste även tas hänsyn till att parten inte skall tvingas att uppge sekretessbelagd personuppgift med konsekvens att uppgiften inte längre kan hållas hemlig. Sistnämnda hänsyn utesluter, såvitt jag kan se, att någon form av postdelgivning används. Om parten medverkar till delgivningsåtgärder torde delgivning i de flesta fall kunna ske på så sätt att vederbörande, möjligen med biträde av skattemyndigheten, anmodas att besöka tingsrätten och mot legitimering utfå handlingen. Tjänsteman på tingsrätten kan notera på dagboksbladet att en person med visst personnummer (som förutsatts inte vara hemligt) hämtat handlingen. Delgivning bör därmed anses ha skett (jfr 19 § 1 st delgivningslagen). Mer problematisk kan delgivning bli i de fall part som söks för delgivning inte vill medverka till delgivningen. Det får från fall till fall prövas hur delgivning i sådana fall kan ske men jag föreställer mig att stämmningsmannadelgivning ofta kan bli aktuellt. För det fall tingsrätten väljer att från skattemyndigheten inhämta sekretessbelagda personuppgifter – vilket i de flesta fall torde vara lämpligt – måste överföringsregeln i 12 kap. 1 § sekretesslagen beaktas. Under målets handläggning skall dessutom beaktas innehållet i 15 kap. 3

§ 1 st sekretesslagen. I rutinerna ingår också att den part som sekretessen gäller för skall informeras om att han/hon inte själv bör lämna sekretessbelagda personuppgifter till tingsrätten eftersom detta medför att uppgiften inte kan hållas hemlig i domstolen. Denna information skall lämnas första gången kontakt tas med parten. För det fall det inte finns något sekretessbeslut gällande personuppgifter begär jag eller annan på roteln att personuppgifterna lämnas ut. I sådana fall sker numera ingen särbehandling av uppgifterna vid handläggningen av målet. Vad avser vilka personuppgifter som bör redovisas i domen/slutliga beslutet är detta, som jag sagt ovan, en lämplighetsfråga. Utgångspunkten är att namn, adress och personnummer skall anges i domen. Har sekret uppgift överförs till tingsrätten måste det i domen/slutliga beslutet förordnas om fortsatt sekretess. Den sekretessbelagda uppgiften behandlas i domen/slutliga beslutet på en sådant sätt att den inte röjs för obehöriga. Vid expediering beaktas regeln i 14 kap. 5 § sekretesslagen.

Jag vill avslutningsvis något kommentera uttrycket ”skyddade personuppgifter”. Att något är skyddat innebär närmast, språkligt sett, att det *finns* ett skydd och inte att det *kan komma* att finnas ett skydd om någon (i detta fall en myndighet) fattar ett beslut om skydd (= beslut om sekretess). Genom de kontakter jag haft med personer som har skyddade personuppgifter står klart att dessa nästan undantagslöst tror att det faktiskt finns ett förbud för skattemyndigheten att lämna ut personuppgifterna till utomstående och att skyddet även gäller för uppgiften när den förekommer i domstolen. Att uttrycket ”skyddade personuppgifter” endast innebär en markering för särskild sekretessprövning kommer som en negativ överraskning för de flesta berörda. Min erfarenhet är att även tjänstemän på skattemyndigheten inte alltid har klart för sig skillnaden mellan att en personuppgift är skyddad och att den är belagd med sekretess. I brottmålsdomar anges sekretessbelagd adressuppgift som ”skyddad adressuppgift”. Till förebyggande av missförstånd av olika slag och för att öka säkerheten för den enskilde som behöver skydd för sina personuppgifter tror jag att det vore bra om man kunde finna ett annat uttryck –möjligen ”skyddsbegärda personuppgifter” som bättre återspeglar vad som faktiskt gäller för personuppgifter som nu anges som skyddade. Om det hos skattemyndigheten finns ett beslut om sekretess gällande personuppgiften bör detta klart framgå, exempelvis genom att det för uppgiften ifråga anges ”sekretessbelagd personuppgift”.

## AA

I ärendet har av den ansvarige handläggaren, rådmannen BB, gjorts en fyllig redovisning av handläggningen av målet jämte de rutiner som nu tillämpas i fall som motsvarar eller liknar det undersökta. Tingsrätten hänvisar till BB:s skrift och tillägger följande.

Såsom BB själv konstaterar saknades laglig grund att hålla tillgänglig uppgift om svarandens namn hemlig. Detsamma gäller den av svaranden uppgivna adressen, låt vara att denna var skattemyndighetens. Uppgifterna borde därför ha tagits in i domen. Vidare borde, såsom BB uttalar, kontakten med skattemyndigheten och vad därvid framkom ha dokumenterats i akten.

Det bekräftas, att BB – före JO:s inspektion – uppmärksammade övriga tingsrättens domare på de rutiner han avsåg att tillämpa i fall då en part angavs som ”skyddade personuppgifter” i förening med ett personnummer. Därigenom har genom hans försorg hos domarkollektivet initierats skärpt vaksamhet i berörda fall och getts förutsättningar att tillämpa enhetliga rutiner vid handläggningen.

I ett beslut den 8 juli 2003 anförde *chefsJO Eklundh* bl.a. följande.

## Rättslig reglering

I 7 kap. 15 § första stycket sekretesslagen (1980:100) stadgas att sekretess gäller i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av

befolkningen och, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Bestämmelsen innebär att det normalt inte gäller någon sekretess för personuppgifter i de register som åsyftas. För att en sådan uppgift skall få hållas hemlig krävs att det finns någon särskild anledning till detta. Om det kan antas att utlämnande av uppgifter rörande en viss person innebär men för personen, exempelvis risk för förföljelse, kan skattemyndigheten i folkbokföringsregistret lägga in en markering för särskild sekretessprövning, s.k. sekretessmarkering (spärrmarkering). Sekretessmarkeringen innebär att särskild försiktighet bör iaktas vid bedömningen av om uppgifter om personen i fråga bör lämnas ut. Normalt skall de skäl som ligger till grund för införandet av sekretessmarkering vara tillräckliga för att vägra ett utlämnande med stöd av folkbokföringssekretessen när någon begär att få ut uppgifterna. Sekretessmarkering motsvarar det som gäller för den hemligstämpel som enligt 15 kap. 3 § sekretesslagen kan åsättas en allmän handling (prop. 1997/98:9 s. 33 f.).

Om en person riskerar att bli utsatt för särskilt allvarlig brottslighet kan han eller hon under vissa förutsättningar enligt lagen (1991:483) om fingerade personuppgifter få använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga, s.k. fingerade personuppgifter. Regler om sekretess för sådana uppgifter finns i 7 kap. 15 § andra stycket sekretesslagen.

Sekretess enligt 7 kap. 15 § andra stycket sekretesslagen fortsätter att gälla för uppgiften även om den lämnas till någon annan myndighet. Sekretess enligt 7 kap. 15 § första stycket sekretesslagen gäller däremot utanför det område som anges i paragrafen endast i den begränsade omfattning som följer av sekretesslagens olika bestämmelser om överföring av sekretess. För uppgifter som lämnas till en domstol kan sekretess överföras enligt 12 kap. 1 § sekretesslagen. Erhåller domstol i sin rättskipande eller rättsvårdande verksamhet från domstol eller annan myndighet uppgift som är sekretessbelagd där, gäller sekretessen också hos domstolen (s.k. sekundär sekretess). Av samma lagrum framgår att överföring av sekretess inte äger rum om en sekretessbestämmelse till skydd för samma intresse ändå är tillämplig på uppgiften hos den mottagande domstolen.

Av 14 kap. 2 § tredje stycket sekretesslagen framgår att sekretess inte hindrar att uppgift om enskilds adress, telefonnummer och arbetsplats lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen (1970:428).

Att vissa uppgifter hos en domstol eller annan myndighet är sekretessbelagda innebär inte automatiskt att sekretessen gäller gentemot en part, se 14 kap. 5 § sekretesslagen.

Regler om vilka uppgifter en tvistemålsdom skall innehålla finns i 17 kap. 7 § rättegångsbalken. Där föreskrivs att en dom skall avfattas skriftligen och i skilda avdelningar ange bl.a. parterna och deras ombud eller biträden samt domslutet.

### **Bedömning**

I målet om betalningsföreläggande hade sökanden angett svarandens personnummer och "SKYDDAD ADRESS". Kronofogdemyndigheten hade genomgående kallat svaranden "SKYDDADE PERSONUPPGIFTER" med angivande av personnummer. Av BB:s yttrande framgår att tingsrätten, i samband med att målet kom in dit, vid en kontroll med skattemyndigheten fick uppgift om att svarandens namn och adress var skyddade. Av den informationen kan man dra slutsatsen att det fanns en s.k. spärrmarkering beträffande dessa uppgifter.

I målet hade emellertid såväl sökanden som svaranden själv redan till kronofogdemyndigheten gett in handlingar med uppgift om svarandens namn. På delgivningskvitton till tingsrätten angav svaranden sitt namn och adressen till skattemyndigheten.

Någon motsvarighet till den regel som finns beträffande sekretess i ärende om fingerade personuppgifter (7 kap. 15 § andra stycket sekretesslagen), dvs. att sekretess även gäller hos den myndighet till vilken en sådan sekretessbelagd uppgift har lämnats, finns inte i fråga om uppgifter som är sekretessbelagda enligt 7 kap. 15 § första stycket sekretesslagen. Som angetts under den rättsliga regleringen är sekretessbestämmelsen i 7 kap. 15 § första stycket sekretesslagen så avfattad att sekretessen endast gäller i sådan verksamhet för förande av register som anges där och att sekretessen endast i mycket begränsad omfattning följer med uppgifterna om de lämnas till någon annan myndighet.

Överföring av sekretess enligt 12 kap. 1 § sekretesslagen kan ske endast beträffande uppgifter som en domstol erhåller från en annan myndighet där uppgifterna omfattas av sekretess. Det kan alltså inte bli fråga om sekretessöverföring beträffande uppgifter som parterna själva ger in i målet eller ärendet. Inte heller någon annan sekretessbestämmelse har gällt vid tingsrätten för svarandens namn eller för den uppgivna adressen i målet.

Om skattemyndigheten med stöd av 7 kap. 15 § första stycket sekretesslagen har beslutat att inte lämna ut en viss personuppgift till den som begärt att få del av den innebär detta, liksom beträffande sekretessmarkerade personuppgifter i övrigt, inte att sekretess beträffande personuppgiften automatiskt gäller vid andra myndigheter. Den myndighet som mottar en personuppgift från skattemyndigheten, har att med beaktande av reglerna om överföring av sekretess självständigt avgöra om sekretess föreligger för uppgifterna och kan därmed komma fram till att de skall lämnas ut.

Under utredningen har det framkommit att den adress som svaranden angett som sin i målet har varit skattemyndighetens adress. BB har uppgett att tingsrätten också fick besked att man från skattemyndighetens sida kunde hjälpa till med

delgivning med svaranden. Tingsrätten skickade därför svarandens kallelse till förhandlingen samt dennes exemplar av tredskodomen till skattemyndigheten. Mot bakgrund av den adressuppgift som svaranden lämnat och skattemyndighetens besked i frågan har jag inga synpunkter på förfarandet att skicka kallelsen och tredskodomen till skattemyndigheten. Kontakterna med skattemyndigheten dokumenterades emellertid inte i akten. Som tingsrätten har anfört borde detta naturligtvis ha skett.

Med anledning av BB:s uttalande att han var tveksam till att fråga skattemyndigheten begära in svarandens adress för delgivningsändamål vill jag erinra om bestämmelsen i 14 kap. 2 § tredje stycket sekretesslagen enligt vilken sekretess inte hindrar att uppgift bl.a. om enskilds adress lämnas till en myndighet, om uppgiften behövs där för delgivning enligt delgivningslagen. Om en domstol inhämtar personuppgifter från skattemyndigheten med stöd av denna bestämmelse överförs eventuell sekretess beträffande uppgifterna till domstolen enligt 12 kap. 1 § sekretesslagen.

I 17 kap. 7 § rättegångsbalken föreskrivs att parterna skall anges i domen. Det finns inga bestämmelser som reglerar vilka uppgifter beträffande parterna som därvid skall anges. Enligt stadgad domstolspraxis anges i domen, när det gäller fysiska personer, parternas namn, personnummer och adress. Syftet med att ange parterna i domen är naturligtvis att dessa skall kunna identifieras så att domen kan verkställas. När det inte föreligger sekretess beträffande några personuppgifter är det, såsom tingsrätten uppgett, en lämplighetsfråga vilka av dessa uppgifter som skall anges i domen.